

Filip VUJANOVIĆ*

*Poštovani predsjedniče CANU,
cijenjeni akademici i učesnici konferencije,
uvaženi gosti,*

Prije svega, želim da iskažem najveće poštovanje Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti zbog odluke da, zajedno sa Makedonskom, Albanskom i Bugarskom akademijom nauka i umjetnosti, organizuje Naučnu konferenciju „1000-godišnjica Svetog Jovana Vladimira”, a u okviru obilježavanja milenijuma od smrti kneza Vladimira Dukljanskog — Svetog Jovana Vladimira.

Upućujem izraze najvećeg poštovanja jer ove eminentne akademije organizuju konferenciju u godini u kojoj Crna Gora obilježava deceniju svoje nezavisnosti i hiljadu godina svoje državnosti, a Sveti Jovan Vladimir za to milenijumsko obilježavanje ima poseban značaj. Najvećeg poštovanja jer grandiozno djelo Svetog Jovana Vladimira obavezuje na trajno i svestrano istraživanje u kome je, saznanje provjerenih činjenica na validnim dokazima, najveća misija nauke. U ovakvom istraživanju academicima i naučnicima pripada posebno mjesto. Naučna objašnjenja postavljaju granice između mitskog i istorijskog, realnog i utopijskog, obezbjeđujući razumijevanje složenih istorijskih procesa i uloge istorijskih ličnosti u njima.

Prethodni milenijum na prostoru Balkana je kompleksan za egzaktno naučno istraživanje. Život Svetog Jovana Vladimira — i kao ratnika i kao vojskovođe, i kao vladara, i kao zatočenika, sa epskim brakom sa Kosarom, kćerkom cara Samuila, kroz nedostatnu istorijsku građu, zahtijeva svestrano i trajno istraživanje.

Njegovo djelo za savremenu Crnu Goru ima nespornu istorijsku, kulturološku i religijsku vrijednost, vjerujem, iz tri najvažnija razloga.

Prvo, zaslugom Svetog Jovana Vladimira na prostoru Crne Gore stvorena je država koja će preko dinastije Vojslavljevića, koju je on faktički utemeljio,

* Predsjednik Crne Gore

dobiti svoje međunarodno priznanje 1042. godine od Istočne Vizantije i 1077. godine od Svete Stolice. Time prostor Duklje postaje međunarodno priznatom državom, u kojoj je, izvjesno, korijen savremene Crne Gore. Zato nije slučajno da je prilikom proglašenja Kraljevine Crne Gore naš knjaz i kralj Nikola konstatovao: „Duboki su temelji ovoj obnovljenoj Kraljevini našoj. Oni silaze do nekadašnjih zetskih kraljeva Vojislava, Mihajla i Bodina”. Dinastiju Vojislavljevića kralj Nikola je s pravom smatrao prvom koja je, uz dinastiju Crnojevića i Balšića i veliku dinastiju Petrovića, stvarala Crnu Goru obezbjeđujući joj slobodu i međunarodno priznanje.

Drugo, Sveti Jovan Vladimir, pored Crne Gore, gdje je kolijevka njegovog djela, ostavio je dubok trag i na ukupnom Balkanu. Zato se njegovo djelo mora istraživati regionalno, uz posvećenost naučnika i akademika u utvrđenju istine, uz obavezu izbjegavanja partikularizma u vrijednosnim sudovima jer to može da ugrozi ovako značajnu i veliku naučnu misiju.

I treće, ali ne manje bitno, Sveti Jovan Vladimir je nesumnjivo simbol multietničkog i multivjerskog djelovanja, koje je posljedica izuzetnog sklopa njegove ličnosti. Jovan Skilica, vizantijski historičar iz XI vijeka, opisuje ga kao mudrog, pobožnog, pravednog i miroljubivog vladara. Mudrost je bila snažna osobenost ličnosti Svetog Jovana Vladimira jer je u burnim vremenima donosio teške odluke koje su bile razborite i duboko promišljene. Pobožnost je za njega imala duboko i neraskidivo značenje i u *Ljetopisu Popa Dukljanina* označava se čovjekom posvećenim službi božjoj, koji prepoznaje prave vrijednosti hrišćanstva. Zato je pripadao najčistijem hrišćanstvu, što ima svoju posebno ekumensku vrijednost. Miroljubivost je, nesumnjivo, temeljna vrijednost društvenog života, a pravičnost mjera etičkih načela. Zajedno su suština međuetničkog i međuvjerskog sklada jer samo miroljubivost i pravičnost mogu garantovati harmoniju nacija i vjera. U tom smislu istorijska misija Svetog Jovana Vladimira ima svoju svestremenost i opšteprijehvatljivu vrijednost.

Dame i gospodo,

Želeći vam uspješnu naučnu konferenciju, uz posebnu zahvalnost našim prijateljima akademikima Makedonije, Albanije i Bugarske, iskazujem zahvalnost na prilici da vas pozdravim i da vam se obratim.